

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 547/2025-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. K2-19P/5/2018-2405 z 24. júna 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že na mestskom súde sa pod sp. zn. K2-19P/5/2018 vedie konanie o návrhu matky na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Sťažovateľ je advokát a v uvedenej veci vystupuje ako právny zástupca otca. Napadnutým uznesením mestský súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 300 eur podľa § 102 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Dôvodom uloženia poriadkovej pokuty bolo to, že sťažovateľ sa opakovane (29. februára 2024 a 16. mája 2025) bez ospravedlnenia nezúčastnil na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný. V deň pojednávania pritom doručil súdu rozsiahle písomné podanie. Skutočnosť, že otec súhlasil s pojednávaním bez účasti advokáta, podľa názoru súdu nezbavila predvolaného advokáta povinnosti svoju neúčasť riadne a včas ospravedlniť. Druhým dôvodom na uloženie poriadkového

opatrenia bol fakt, že advokát si včas nespĺnil povinnosť uloženú mu súdom, keď dôkazy (vyjadrenie a preukázanie majetkových pomerov a výdavky otca na maloleté dieťa) predložil súdu až v deň pojednávania v rozpore s lehotou, ktorá mu bola určená.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za svojvoľné, zjavne šikanózne a predstavujúce exces v rozhodovacej činnosti súdov.

4. Pokiaľ ide o prvý z dôvodov uloženia poriadkovej pokuty, otec bol sťažovateľom poučený o tom, že má súdu uviesť, že ospravedlňuje neúčast svojho právneho zástupcu, ktorého prítomnosť na pojednávaní on sám nepovažoval za potrebnú a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti, a ani nežiada o odročenie pojednávania. Sťažovateľ sa síce nezúčastnil pojednávania, ale v napadnutom uznesení chýba konštatovanie, že by tým došlo k sťaženiu postupu v konaní, resp. že by kvôli tomu došlo k odročeniu oboch pojednávanií. Zo zápisnice o pojednávaní konanom 29. februára 2024 jasne vyplýva, prečo nie je sťažovateľ prítomný, pričom pojednávanie sa riadne vykonalo a došlo k jeho odročeniu na účel nariadenia znaleckého dokazovania. Zo zápisnice o pojednávaní konanom 16. mája 2025 vyplýva, že *„Na otázku súdu, kde je advokát otca a prečo neprišiel, otec veľmi neurčito odpovedá, napokon uvádza, že zhruba pred dvoma týždňami hovoril so svojim advokátom o tomto pojednávaní. Povedal mu, že nie je potrebné, aby sem chodil. Volali si aj včera nijak konkrétne k jeho účasti na pojednávaní. Otec súhlasí, aby bolo vedené pojednávanie, a aby bolo rozhodnuté bez prítomnosti jeho advokáta. Odpoveď nie je celkom určitá.“*. Sťažovateľ zdôraznil, že iba na tomto pojednávaní riešil súd neprítomnosť sťažovateľa ako právneho zástupcu. Obe pojednávania sa uskutočnili a na druhom z nich došlo k rozhodnutiu vo veci samej.

5. Vo vzťahu k druhému dôvodu sťažovateľ uvádza, že urobil podanie na základe pokynu otca z 15. mája 2025, ktorý mu na e-mail zaslal viaceré listiny s tým, že tieto mieni predložiť na pojednávaní 16. mája 2025. Tvrdil, že nie sú dobre čitateľné (po vytlačení jeho tlačiarňou), a tak sťažovateľ v dobrom úmysle tieto listiny zaslal aj súdu, aby nedošlo k zmareniu pojednávania z dôvodu, že by neboli čitateľné.

6. Sťažovateľ nerozumie tomu, ako môže byť sankcionovaný poriadkovou pokutou slúžiacou na potrestanie sťaženia postupu súdu v konaní, keď objektívne ani svojou neprítomnosťou a ani zaslaním podania z 15. mája 2025 nesťažil postup súdu v konaní, práve naopak, prispel k jeho plynulému priebehu tým, že otca poučil, aby súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti a nežiadal o odročenie pojednávania, a súdu elektronicky zaslal listiny, ktoré neboli dobre čitateľné kvôli nekvalitnej tlači. Domnieva sa, že pozná dôvod, prečo súd nikdy skôr neriešil neprítomnosť sťažovateľa a neurobenie formálneho ospravedlnenia. Tým dôvodom mal byť fakt, že podal v mene otca a maloletého dieťaťa ústavnú sťažnosť na prietahy v tomto konaní, ktorému ústavný súd vyhovel nálezom sp. zn. III. ÚS 302/2024 z 2. októbra 2024. Po tomto náleze údajne začala šikana sťažovateľa zo strany sudkyne [REDACTED], t. j. uloženie poriadkovej pokuty je iba pomstou sudkyne za to, že si sťažovateľ dovolil podať ústavnú sťažnosť.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením, pretože podľa jeho názoru nemá zákonný podklad a ide o šikanu s cieľom odradiť sťažovateľa ako právneho zástupcu od toho, aby v budúcnosti podával ústavné sťažnosti na prietahy v konaní.

8. V nadväznosti na takto vymedzenú podstatu ústavnej sťažnosti ústavný súd v prvom rade uvádza, že predmetom ústavného prieskumu sú aj rozhodnutia všeobecných súdov o uložení poriadkových pokút, aj keď v obmedzenej miere. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vylovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015). Z uvedeného dôvodu sú na rozhodovanie súdov o uložení pokút primerane kladené požiadavky, ktoré sú vyvoditeľné zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Znamená to predovšetkým to, že takéto rozhodnutie musí mať zákonný podklad a nemôže byť prejavom svojvôle.

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom požadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „ustanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru či listiny (m. m. I. ÚS 327/2010, IV. ÚS 562/2018).

10. Už uvedené základné východiská v kontexte obsahových náležitostí základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní vo veci uloženia poriadkovej pokuty aj mestský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

11. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli (m. m. III. ÚS 152/2017). Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili (m. m. III. ÚS 193/2018, III. ÚS 346/2018).

12. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vzhľadom na už uvedené prichádza pri preskúvaní ústavnosti rozhodnutia všeobecného súdu o uložení poriadkovej pokuty do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej

činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného odôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (m. m. III. ÚS 152/2017).

13. Ústavnoprávna intenzita prípadných nedostatkov v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov je o to viac žiaduca v prípadoch, ako je tento, keď sa ústavnoprávnej ochrany domáha nie samotná strana v spore či účastník konania, o ktorých právach a povinnostiach sa meritórne rozhoduje, ale jeho/jej právny zástupca. Dôsledky procesno-právneho rozhodnutia sa tu *prima facie* prejavujú výlučne len vo vzťahu k osobe právneho zástupcu bez toho, aby akýmkoľvek zásadným spôsobom ovplyvňovali postavenie strany v spore (resp. účastníka konania), o ktorého právach a povinnostiach sa v príslušnom konaní meritórne rozhoduje. Potrebnú ústavnoprávnu intenzitu by za uvedenej situácie dosahoval napr. nedostatok všeobecného súdu spočívajúci v uložení poriadkovej pokuty právnomu zástupcovi účastníka konania bez zákonného podkladu (k tomu pozri IV. ÚS 562/2018).

14. Po preskúmaní relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie mestského súdu je s prihliadnutím na jeho charakter primerane odôvodnené a zároveň neindikuje existenciu takých skutočností, ktoré by umožňovali prijať záver o jeho arbitrárnosti zakladajúcim porušením sťažovateľom označených práv. Mestský súd v napadnutom uznesení zdôvodnil uloženie poriadkovej pokuty za neúčast' na pojednávaniach bez ospravedlnenia a za nesplnenie povinnosti uloženej súdom včas popísaním priebehu konania, ktorý predchádzal jej uloženiu. Samotný sťažovateľ nerozporuje, že sa nezúčastnil nariadených pojednávanií hoci na ne bol riadne a včas predvolaný, netvrdí, že by svoju neúčast' ospravedlnil, a rovnako nepopiera, že nedodrжал súdom ustanovenú lehotu na predloženie dôkazov. I keď vynuovenie si formálneho ospravedlnenia sťažovateľa, ktorého účasť na pojednávaní klient vyslovene nepotreboval a súhlasil s vedením pojednávania bez jeho prítomnosti, by bolo možné považovať v danom prípade za mimoriadne citlivé a formalistické, bolo a je v kompetencii mestského súdu nastaviť pravidlá pre zabezpečenie plynulého a riadneho priebehu pojednávania. Okrem toho, je aj vecou slušnosti a osobnej cti advokáta ospravedlniť svoju neprítomnosť na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný, a nespoliehať sa na to, že túto jeho úlohu bude suplovať klient. Sťaženie postupu súdu sa však očividnejšie prejavilo v súvislosti s nesplnením povinnosti sťažovateľa predložiť potrebné dôkazy a vyjadrenia v súdom ustanovenej lehote, a to jednak z dôvodu, že protistrane nevznikol priestor na oboznámenie sa s ich obsahom, ako aj z dôvodu, že bolo nutné prerušiť pojednávanie na účel ich posúdenia (pozri zápisnicu o pojednávaní zo 16. mája 2025). Skutočnosť, že ich sťažovateľ poslal deň pred pojednávaním v záujme lepšej viditeľnosti, ako aj to, že na pojednávaní sa v konečnom dôsledku meritórne rozhodlo, je v tomto prípade úplne irelevantná.

15. V kontexte opísaných okolností prípadu sa ústavný súd nedomnieva, že by bol postup mestského súdu v súvislosti s posúdením správania sťažovateľa sťažujúceho postup v súdnom konaní poznačený excesom majúcim ústavno-právnu relevanciu. Poriadková pokuta bola uložená na zákonomnom podklade, jej uloženie spočíva na dostatočných dôvodoch a jej výška je primeraná sťaženiu postupu mestského súdu. Námiетка sťažovateľa o údajnej pomste zákonnej sudkyne za to, že podal ústavnú sťažnosť na prietahy v konaní, nemôže mať z hľadiska posudzovania ústavnosti napadnutého rozhodnutia opodstatnenie.

16. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd by sa pripustením možnosti prehodnocovať skutkové zistenia situoval do pozície odvolacieho súdneho orgánu, a to dokonca za situácie, keď procesno-právna úprava v konkrétnej veci preskúmanie odvolacím súdom nepripúšťa.

17. Na podklade uvedeného ústavný súd konštatuje, že relevantná časť odôvodnenia napadnutého uznesenia nedovoľuje prijať záver o tom, že by zo strany mestského súdu došlo k extrémnemu vybočeniu zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov tak, že by mohla zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K záveru o absencii intenzity, ktorá by mohla mať ústavnoprávny rozmer, ústavný súd dospel aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu